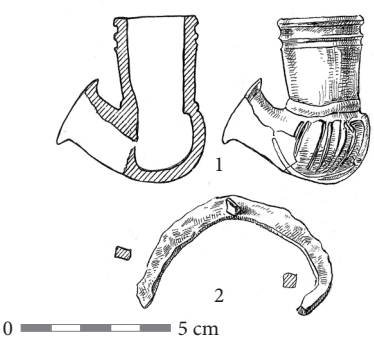
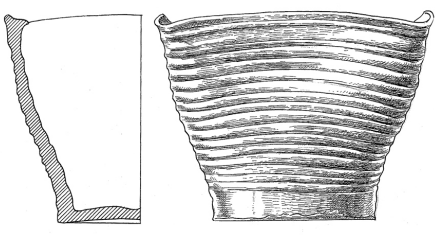

3 pav. Pypkė (1) ir geležinė bato pasagėlė (2). V. Trečiokienės pieš.

Fig. 3. A pipe (1) and an iron shoe heel plate (2).

4 pav. Puodyninio koklio rekonstrukcija. V. Trečiokienės pieš.

Fig. 4. A reconstruction of a 'pot-shaped' stove tile.

duobė, užpilta molio ir juodžemio sluoksniais. Molyje buvo surasta didesnė puodyninio koklio dalis. Koklis žiestas, anga kvadratinė, išorėje yra žiedimo rievės, angos kraštas horizontalus (4 pav.). Jis datuojamas XVI a. I puse. Viršutinį sluoksnį sudaro pilkas juodžemis su smulkiomis plytų nuoskalomis ir kalkių skiedinio trupiniais. Jame buvo surastos 5 lipdytos, vėliau apžiestos virimo puodų šukės, datuojamos XVII–XVII a. Pagal pravažiavime surastą kultūrinių sluoksnių stratigrafiją, kuri skiriasi nuo užfiksuotos pastato kieme, atrodytų, kad prie gatvės nuo XV a. pabaigos yra stovėję mediniai pastatai.

The courtyard of the building at Kurpių St. 22

In 2008, 102 m^2 was excavated in N part of the courtyard at Kurpių St. 22 in Kaunas Old Town, but undisturbed layers survived in only 39 m^2. A cultural layer, which was up to 1.75 m thick and has bottom layers that date to no earlier than the second half of the 15th century, was found in the central and N parts of the courtyard. On the basis of the layer of arable soil that was found at the level of the original ground surface in the central part of the courtyard, it is possible to state that city residents had gardens here in the 15th century. A courtyard layer of up to 70 cm formed here from the early 16th to 19th centuries. It contained 'pot-shaped' (*Topfkacheln*) (Fig. 4) and panel (*Blattkacheln*) stove tiles (Fig. 1), various household pottery sherds (Fig. 2) dating to the early 16th – first half of the 19th century, and other finds (Fig. 3).

KERNAVĖ

Dovilė Baltramiejūnaitė

Sklypas Gedimino g. 1

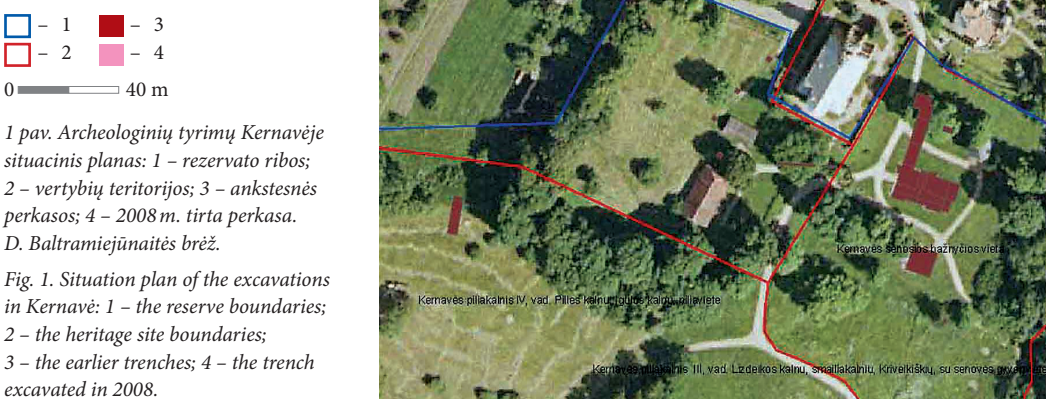
2008 m. vykdyti archeologiniai tyrimai Kernavės senamiesčio II vietoje, privačiame sklype Gedimino g. 1 (1 pav.). Iš viso ištirtas 85,5 m^2 plotas – 6x14 m perkasa su ŠR sienelėje padaryta 1x1,5 m dydžio išpjova.

Tyrinėjimai šiame sklype vykdyti ir anksčiau. 2004 m. D. Vaičiūnienės tyrimų metu būsimo gyvenamojo pastato vietoje buvo iškastas 179 m^2 plotas. Aptiktos 8 XIV a. datuojamos ūkinės duobės, buitinė keramika, gyvu-

lių kaulai bei 117 individualių radinių – XIV a. sodybos liekanos (*ATL 2004 metais*, V., 2006, p. 52). 2005 m. šiame sklype, vadovaujant G. Vėliui, ištirtas 78,44 m² plotas, tačiau nei kultūrinio sluoksnio, nei radinių neaptikta. Už šio sklypo ribų, Kernavės senamiesčio teritorijoje, į Š nuo Pilies kalno piliakalnio, 1996 ir 2006 m. vykdyti žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai. Iš viso ištirtas 37,37 m² plotas, aptiktas XV–XX a. datuojamas kultūrinis sluoksnis (*ATL 1996 ir 1997 metais*, V., 1998, p. 397–399; *ATL 2006 metais*, V., 2007, p. 420–423). 2007 m. buvo atliekami žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai į V nuo Pilies kalno piliakalnio, nepaminklinėje teritorijoje. Ištirtas 68 m² plotas (17 šurfų). Kultūrinis sluoksnis šioje vietoje neišlikęs, aptiktos 3 ūkinės paskirties duobės bei XIV a. datuojami radiniai.

Tyrinėta perkasa pagal pasaulio šalis pasisukusi nuo Š laikrodžio rodyklės kryptimi 23,73°. Perkasos R kampas nutolęs nuo tame pačiame sklype esančio gyvenamojo pastato V kampo 13,3 m, P – 18,2 m. Žemės paviršius prieš pradedant tyrimus buvo suardytas griaunant čia stovėjusį pastatą. Nuimant akmeninius pamatus juose buvo rastos 3 akmeninės sukamosios girnos. Nuėmus maišytą žemės sluoksnį, didžiojoje perkasos dalyje išskyrus Š jos kampą, 20–45 cm gylyje atsidengė įžemis. Maišytame sluoksnyje, be gausių XX a. šiukšlių, rasta XIV a. radinių – sidabrinio lietuviško ilgojo gabalėlis, kilpvinė, sagties liežuvėlis.

Perkasos Š gale bei išpjovoje, natūraliame įžemio įgilėjime, atsidengė kultūrinio sluoksnio, siekiančio 20–30 cm, likutis, besitęsiantis į Š–ŠR už tyrinėto ploto ribų. Sluoksnio storis siekia 20–30 cm, išpjovoje jis perkastas vėlyvos duobės. Kultūrinis sluoksnis neintensyvus. Rasta tinko, apnykusių nestambių gyvulių kaulų, apžiesto puodo šukių lizdas bei

1 pav. Archeologinių tyrimų Kernavėje situacinis planas: 1 – rezervato ribos; 2 – vertybių teritorijos; 3 – ankstesnės perkasos; 4 – 2008 m. tirta perkasa. D. Baltramiejūnaitės brėž.

Fig. 1. Situation plan of the excavations in Kernavė: 1 – the reserve boundaries; 2 – the heritage site boundaries; 3 – the earlier trenches; 4 – the trench excavated in 2008.

2 pav. XIV a. vario lydinio apyrankė. D. Baltramiejūnaitės nuotr.

Fig. 2. A 14th-century bronze bracelet.

3 pav. XIV a. vario lydinio kabutis. D. Baltramiejūnaitės nuotr.

Fig. 3. A 14th-century bronze pendant.

pavieniai buitinės keramikos fragmentai. Aptikti ir 2 individualūs dirbiniai: sidabrinis lietuviško ilgojo gabalėlis bei vario lydinio apyrankė imituoto tordiravimo lankeliu (2 pav.). Labai panaši apyrankė rasta 2008 m. tyrinėjant Lizdeikos piliakalnio papėdės gyvenvietę Kernavėje.

Likusioje perkasos dalyje molio įžemyje atsidengė 6 įgilinti objektai (jiems įvardyti taikyta tęstinė numeracija, pradedant 10), iš kurių 2 būtų galima laikyti stulpavietėmis (11 ir 15). Likusiuose aptikta apžiestos keramikos, molio tinko, gargažių, kaulų, neaiškios paskirties metalo dirbinių. Objekte 10 rastas vario lydinio skardos kabutis (3 pav.).

Iš viso tyrimų metu rasta 13 individualių radinių, surinkta 1,273 kg keramikos. Beveik visa keramika apžiesta, puošta bangelių, horizontalių linijų, rečiau įkartų ornamentu. Puodai buvę profiliuotais šonais, atloštais į išorę kakleliais. Taip pat tyrinėtame plote surinkta 718 g molio tinko, 184 g gargažių (gargažės koncentravosi objekte 13).

Tirtame plote aptikti radiniai neprieštarauja anksčiau nustatytam paminklo datavimui XIV a. Apžiesta keramika puošta bangelių, horizontalių linijų ornamentu, lietuviški ilgieji, apyrankė imituoto tordiravimo lankeliu bei platėjančiais išplotais galais yra būdinga šiam laikotarpiui medžiaga.

The site at Gedimino St. 1

In 2008, due to plans to erect a new building, an excavation (a total of 85.8 m^2) was conducted at Gedimino St. 1 in Kernavė Old Town II (Širvintos District) (Fig. 1). The entire cultural layer, except in the area's N corner, had been disturbed. In addition, two postholes and four pits were discovered.

The cultural layer as well as the pits and upper mixed layer contained wheel thrown pottery, clay daub, bones, and metal artefacts: a bronze bracelet (Fig. 2), a pendant (Fig. 3), two pieces of Lithuanian silver rods, etc. These artefacts date to the 14th century.

Rokas Vengalis

Vilniaus gatvė

2008 m. prieš įrengiant gatvės apšvietimą buvo atlikti archeologiniai žvalgomieji tyrinėjimai Kernavės miestelyje (Širvintų r.), Vilniaus gatvėje. Stulpų vietose buvo kasti 1x1 m dydžio šurfai. Iš viso ištirta 3 m^2. Kadangi ši teritorija kaip kultūros vertybė nėra saugoma, tyrimai čia atlikti vadovaujantis Valstybinio Kernavės kultūrinio rezervato buferinės apsaugos zonos individualiu apsaugos reglamentu, pagal kurį archeologiniai žvalgymai turėjo būti atlikti ne visoje atkarpoje, kurioje vykdyti žemės judinimo darbai. Į teritoriją, kur reikėjo archeologinių žvalgymų, pateko 6